

фактори (зібрати статистику).

3. Математико-статистичний аналіз факторів. Будується матриця коефіцієнтів парної кореляції, на основі якої здійснюється перевірка факторів на мультиколінеарність (лінійну залежність). Результатом аналізу є знаходження множини основних незалежних між собою факторів, які є базою для побудови моделі.

4. Побудова регресійної моделі.

Лінійна виробнича функція має вигляд:

$$y = a_0 + a_1x_1 + a_2x_2 \quad (\text{двофакторна}) \quad \text{і}$$

$$y = a_0 + a_1x_1 + \dots + a_nx_n \quad (\text{багатофакторна}),$$

Нелінійна виробнича функція:

$$y = a_0x_1^{a_1}x_2^{a_2}$$

5. Оцінка невідомих параметрів моделі. Перевірка моделі на адекватність, статистичні висновки. Для виявлення форми зв'язку, тісноти зв'язку та різних показників, що характеризують адекватність вихідного статичного матеріалу для аналізу і прогнозування, розроблені відповідні програми для ПК, а також можна скористатися стандартними процедурами MS EXCEL [1].

6. Аналіз отриманих результатів. На основі адекватних моделей розробляться прогнози, вивчається вплив окремих факторів виробництва на обсяги виробництва, аналізуються і інтерпретуються результати.

Рівняння виробничої функції дає можливість оцінити як ізольований вплив

окремих факторів на досліджуваний показник, так і їх сукупний вплив. Включення у модель первинних факторів дозволяє в найбільшій мірі розкрити резерви виробництва. Оскільки рівняння виробничої функції відображає в деякій мірі реально існуючий процес (явище), воно саме може стати об'єктом аналізу, виконуючи тим самим аналітичні функції. Зокрема, в процесі реалізації моделей формується система основних і проміжних параметрів, в яких закладений певний економічний зміст і аналіз яких дозволяє розкрити резерви виробництва, оцінити оптимальні сполучення окремих ресурсів. До таких показників відносяться коефіцієнт еластичності, гранична продуктивність, гранична норма заміщення тощо [2].

При побудові і використанні виробничої функції слід пам'ятати, що результати обсягу виробництва згладжуються (усереднюються), разом з тим побудована модель дає можливість зробити якісний аналіз виробництва в цілому.

Таким чином, оцінювання структурних складових виробничої функції дозволяє виявити та проаналізувати взаємозв'язки та причинно-наслідкові зв'язки між обсягом виробництва та факторами, що на нього впливають. У свою чергу це дає можливість проводити аналіз та робити висновки, передусім для прогнозування й регулювання структурних складових виробництва.

Література

1. Погрішук Б.В. Економіко-математичне моделювання: навч. посіб. / Б.В. Погрішук, О.М. Лисюк. – Тернопіль: Крок, 2010. – 372 с.
2. Визначення можливостей застосування виробничої функції Кобба-Дугласа як інструменту управління виробничими ресурсами регіону / Вільчинська О.М., Паночішин Ю.М., Кушнір Т.О. // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2016. – №2(234), Т. 1. – С. 177-181.

УДК 378.12.041:001.895

САМОВДОСКОНАЛЕННЯ ВИКЛАДАЧА ВНЗ ЯК УМОВА ІННОВАЦІЙНОСТІ ОСВІТИ

Зарішняк І.М. – к. п. н., доцент

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Наразі постає питання дослідження чинників, що сприяють розвитку конкурентоспроможної особистості, яка здатна забезпечити попит українського суспільства на інтелектуальну еліту. Одним із них, на нашу думку, є інноваційність сучасної освіти. Перед вищою освітою стоїть завдання залучення якомога більшої кількості людей в інноваційний пошук, забезпечення підтримки суспільно значущим починанням, формування сприятливого інноваційного клімату, позитивних інноваційних установок і сприйнятливості

нововведень. Мова йде про інноваційний розвиток освіти. Під ним науковці розуміють комплекс створених та запроваджених організаційних та змістових нововведень, розвиток низки факторів та умов, необхідних для нарощування інноваційного потенціалу освітньої системи [1]. На нашу думку, до таких факторів можна віднести самовдосконалення особистості викладача ВНЗ. Адже лише викладач, який здатний до саморозвитку й удосконалення своєї самості в професійній діяльності, здатен інноваційно навчати майбутніх фахівців. Саме

сьогодні відбуваються ті глобалізаційні процеси в освіті, що змушують ВНЗ орієнтуватися на адаптацію освітнього процесу до запитів і потреб особистості. Сьогоднішній студент поінформований подекуди краще, ніж педагог минулого століття. Тому перед викладачами стоїть завдання щодо оволодіння сучасними комунікативними засобами, здійснення постійної самоосвіти, розвитку індивідуальних здібностей в умовах соціально-економічного та науково-технічного прогресу, підвищення кваліфікації у вітчизняних та зарубіжних навчальних закладах. З огляду на викладене вище, набуває актуальності самовдосконалення педагогічних працівників вищих навчальних закладів України як умова інноваційності вітчизняної вищої освіти.

Останні публікації науковців стосовно проблеми самовдосконалення викладача ВНЗ стосуються умов самоуправління професійною діяльністю (Г. В. Єніна), мотиваційної складової професійного самовдосконалення педагогів економічних напрямів (Т. П. Приходько), технологій професійного самовдосконалення викладачів гуманітарного напрямку (Г. Цветкова) [2], професіоналізму спілкування та самовдосконалення як складових професійної діяльності педагогів (С. С. Вітвицька). Самовдосконаленню викладача ВНЗ як умові інноваційності освіти не приділено належної уваги.

Метою нашої роботи є визначення факторів та умов ефективного самовдосконалення викладача ВНЗ.

Проведений аналіз наукових джерел дозволяє розглядати самовдосконалення як цілеспрямовану діяльність щодо саморозвитку і вдосконалення власної особистості. Попередні дослідження феномену самовдосконалення особистості сприяли побудові теоретичної моделі самовдосконалення викладача. Ми виділяємо такі структурні компоненти розробленої моделі: макро-, мезо- і мікросередовище. Мікросередовище самовдосконалення викладача складається з удосконалення індивідуально-психологічних особливостей викладача, його сутнісних сил, потреб, нахилів та потенційних можливостей. Мезосередовище самовдосконалення складається із трьох блоків: діяльнісно-професійного (мотиви, цілі, прогнозування, планування, способи, засоби, результат, аналіз, оцінка); змістового (форми і напрями самовдосконалення); організаційного (діяльність ВНЗ щодо активізації самовдосконалення викладача). Макросередовище самовдосконалення викладача включає зовнішні

чинники самовдосконалення особистості. Це вимоги суспільства щодо інтелектуалізації праці у стратегії інноваційного розвитку економіки України. Дослідження механізмів і шляхів самовдосконалення викладача має базуватися на знаннях структурних компонентів розробленої теоретичної моделі.

Теоретичний аналіз сутності самовдосконалення особистості дозволив визначити такі основні напрями самовдосконалення викладача: 1) індивідуально-психологічне самовдосконалення (фізичне, психічне, розумове); 2) духовне самовдосконалення; 3) професійне самовдосконалення. Індивідуально-психологічне самовдосконалення передбачає здійснення самоаналізу своїх психологічних властивостей та на його основі покращення, відшліфовування викладачами індивідуальних здібностей та умінь щодо володіння сучасними комунікативними засобами. Сьогодні викладач стикається із необхідністю розвитку фасилітаторських здібностей, емоційного інтелекту (EQ) та інших індивідуальних здібностей в умовах соціально-економічного та науково-технічного прогресу. Сучасний студент вимагає поруч із собою партнера по дидактичній взаємодії, ерудита, новатора й подвижника. Тому викладачі повинні удосконалювати свою духовність. Для цього необхідно знати новинки у галузі філософії, мистецтва, літератури, науки і техніки. В умовах сьогодення викладачі ВНЗ мають мати чітку громадянську позицію, володіти ґрунтовним знаннями із соціології та політології. Викладач повинен багато подорожувати Україною та світом задля збагачення досвіду духовності, знайомства з культурними світами, розвитку ерудиції. Як зазначають дослідники ефективності функціонування Болонської системи в українському освітньому середовищі, «викладач бачиться навігатором, провідником, тим, хто допоможе розставити акценти, окреслити багато траєкторій, проаналізувати недоліки та переваги кожної з них і таким чином підштовхнути до народження самостійного висновку» [3]. Професійне самовдосконалення викладача має бути спрямоване на впровадження інтерактивної моделі процесу навчання, яка передбачає застосування інтерактивних методик на заняттях у вищій школі (дискусій, кейсів, проектів, портфоліо, дебатів тощо). Це також цілеспрямована діяльність щодо підготовки викладачем монографій, статей у вітчизняних фахових та міжнародних наукових виданнях, які входять до наукометричних баз даних (Scopus, WebofScience), робота у національних та міжнародних науково-дослідних проєктах,

поїздки за кордон з метою навчання чи короткострокового стажування, тренінгу тощо. Проте така діяльність вимагає вкладення коштів, які перевищують отриману від держави винагороду за професійну діяльність педагога.

Оскільки самовдосконалення особистості розглядається сьогодні не просто як філософська проблема, вирішення якої залежить не тільки від самої людини, а й від суспільства в цілому, то виникає необхідність адекватного осмислення і практичного вирішення означеної проблеми іншими галузями наук. Зокрема, серед питань, що потребують практичної реалізації, є осмислення основних стратегій та моделей самовдосконалення викладача. Тому у ВНЗ повинні створити сприятливе середовище для реалізації умов самовдосконалення науково-педагогічних працівників. У системі пріоритетів вищої освіти вчені висувають на перший план особистісний потенціал викладача, його здібності як суб'єкта інноваційної діяльності. Вища освіта розглядається не тільки як виробництво та засвоєння нових знань, цілей, цінностей, особистісних змістів, а й як розкриття здібностей особистості, її можливостей

компетентного й відповідального виконання соціальних, професійних ролей, продукування нових ідей. Виходячи з цього, можна виділити такі умови самовдосконалення викладача ВНЗ: по-перше, розвиток у викладачів мотивації та потреби в особистісному самовдосконаленні; по-друге, поглиблення практичної спрямованості предметів у вищих навчальних закладах; по-третє, підвищення рівня заробітної плати й покращення умов праці науково-педагогічних працівників.

Таким чином, серед низки факторів та умов, необхідних для нарощування інноваційного потенціалу освітньої системи України можна виділити такі:

1) Особистісний потенціал викладача ВНЗ як суб'єкта інноваційної діяльності;

2) Створення у ВНЗ сприятливого середовища для реалізації умов ефективного, а не формального самовдосконалення науково-педагогічних працівників;

3) Суспільне осмислення й мотивація державою самовдосконалення викладача ВНЗ.

Література

1. Химинець В.В. Інноваційна освітня діяльність [Електронний ресурс] / В. В. Химинець. – Ужгород: Інформаційно-видавничий центр ЗІППО, 2007. – 364 с.
2. Цветкова Г. Професійне самовдосконалення викладачів гуманітарних спеціальностей: обґрунтування технології [Електронний ресурс] / Ганна Цветкова // Рідна школа. – 2013. - №8-9 (серпень-вересень). – С. 60-66. – Режим доступу: http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/12386/1/rsh_2013_8-9_16.pdf, вільний.
3. Радомська Л. А. Українська система вищої освіти: переваги й недоліки Болонського процесу [Електронний ресурс] / Л. А. Радомська, А, С. Стадній. – Режим доступу: <http://www.chito.in.ua/ukrayinseka-sistema-vishoyi-osviti-perevagi-j-nedoliki-bolonse.html>, вільний, назва з екрану.

УКД 330.341.1:004.9:339.13.012

ОГЛЯД ТА ОЦІНКА ПЕРСПЕКТИВ СВІТОВОГО РИНКУ ІТ-ТЕХНОЛОГІЙ

Козловський А.В. – к.т.н., доцент

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

На сьогодні сукупний об'єм світового ринку ІТ перевищує два трильйони доларів США [1]. Найбільшим сегментом ринку за обсягом витрат є обладнання. Вибухове зростання обсягів інформації («цифрова лавина») стимулює попит на сервери та системи зберігання даних. Повсюдне поширення центрів обробки даних і хмарних рішень забезпечує стійкий попит на різні види мережевого обладнання. Ринок персональних комп'ютерів поступово скорочується в обсязі, тоді як ринок мобільних пристроїв впевнено зростає. Постачання засобів друку та копіювальної техніки порівняно стабільні, а продажі моніторів неухильно знижуються.

Попит на ІТ-послуги забезпечується зростанням різноманіття і складності використовуваних корпоративних ІТ-систем, що вимагають великих витрат на установку, інтеграцію, навчання й обслуговування. ІТ-аутсорсинг, тобто передача стороннім організаціям функцій з підтримки та обслуговування ІТ-інфраструктури, є одним з перспективних напрямків на даному ринку.

Найбільш динамічним сегментом світового ринку ІТ є програмне забезпечення (ПЗ), щорічне зростання якого за останні кілька років перевищував 6%. Понад половину сукупного обсягу сегмента формують різні категорії додатків, решта припадає на системне